

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště č. 14

Ostrava

okresní pracoviště Opava

Inspekční zpráva

Dětský domov

Budišov nad Budišovkou, Dukelkská 636

Identifikátor ředitelství: 600 031 560

IZO: 108 035 727

Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Školský úřad: Opava, Březinova 6

Čj.	133 92/99-5003
Signatura	kn5ls202

OBSAH

1 ÚVOD	3
1.1 Předmět inspekce	3
1.2 Termín inspekce	3
1.3 Složení inspekčního týmu	3
1.4 Ředitelka dětského domova	3
1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá	3
2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PROGRAM DĚTSKÉHO DOMOVA	5
2.1 Výchovně-vzdělávací program dětského domova s příslušnou dokumentací	5
2.2 Bezpečnost z pohledu svěřence	5
2.3 Stimulační úroveň	5
2.4 Další informace o výchovně-vzdělávacím programu dětského domova	6
2.5 Přehled o počtu výchovných skupin (rodinných buněk)	6
3 ŘÍZENÍ DĚTSKÉHO DOMOVA	8
3.1 Koncepční záměry dětského domova, plánování	8
3.2 Odborné a pedagogické řízení	8
3.2.1 Organizační struktura dětského domova	8
3.2.2 Personální struktura dětského domova	8
3.2.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků	9
3.3 Kontrolní systém dětského domova, kontrola a hodnocení	9
3.4 Informační systém dětského domova - vnitřní a vnější	10
3.5 Vedení povinné dokumentace	10
3.6 Úroveň spolupráce dětského domova s dalšími zainteresovanými orgány	10
3.7 Výroční zpráva	11
3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu činnosti dětského domova	11
4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI .12	
4.1 Hodnocení materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným dokumentům a počtu svěřenců	12
4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek dětského domova	12
4.3 Hodnocení dětského domova z hlediska rozvoje osobnosti svěřenců, z hlediska výchovné práce a kvality speciálních činností	13
4.4 Hodnocení dětského domova z hlediska znalosti a využívání důležitých informací o svěřencích	14
4.5 Hodnocení dětského domova z hlediska úrovně výsledků výchovně-vzdělávací činnosti	14
4.6 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují činnost dětského domova	14
4.7 Hodnocení činnosti zařízení, která jsou součástí dětského domova	15
5 ZÁVĚR	16
5.1 Závěry inspekce	16
5.2 Doporučení inspekce k další činnosti dětského domova	16
5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu	17
5.4 Datum a podpis ředitelky kontrolovaného dětského domova stvrzující převzetí zprávy	17
5.5 Další adresáti zprávy	17
5.6 Přípomínky ředitelky dětského domova	17

1 ÚVOD

1.1 Předmět inspekce

Komplexní posouzení činnosti dětského domova dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Termín inspekce

26. duben - 29. duben 1999

1.3 Složení inspekčního týmu

Vedoucí týmu: Mgr. Antonín Grulich

Členové týmu: Mgr. Hana Štefková

1.4 Ředitelka dětského domova

Statutárním orgánem dětského domova je ředitelka Pavla Pospíšilová, jmenovaná do funkce na základě konkurzního řízení, s platností od 1. ledna 1995. Zástupce statutárního orgánu nebyl dosud jmenován.

1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá

- rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení MŠMT ČR č. j. 13 160/99-21, ze dne 12. 2. 1999
- zřizovací listina č. j. 30 686/94-61, ze dne 9. prosince 1994
- dodatek ke zřizovací listině č. j. 14147/95-61, ze dne 28. 5. 1996
- celoroční plán práce na školní rok 1998-1999
- koncepce dětského domova
- organizační řád
- vnitřní řád
- personální dokumentace zaměstnanců
- plán kontrolní činnosti
- zápisy z pedagogických rad a porad zaměstnanců
- osobní spisy svěřenců
- osobní listy svěřenců
- plány výchovné skupiny
- denní hlášení
- rozpis služeb vychovatelů
- evidence kapesného
- evidence ošetřovného
- hospodářská evidence

- kniha úředních návštěv
- kniha nemocných a podávání léků
- kniha úrazů
- zápisy a protokoly kontrolních orgánů
- jednací protokoly
- kronika dětského domova a fotokroniky

2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PROGRAM DĚTSKÉHO DOMOVA

2.1 Výchovně-vzdělávací program dětského domova s příslušnou dokumentací

Dětský domov Budišov nad Budišovkou je školské zařízení internátního typu, které poskytuje a zabezpečuje náhradní výchovu dětem a mladistvým s nařízenou ústavní výchovou nebo vydaným předběžným opatřením. Základní filozofií tohoto školského zařízení je připravit svěřence na reálný život po dosažení zletilosti a ukončení přípravy na budoucí povolání a nahradit jim rodinu v oblasti citové, mravní i hmotné.

Výchovně-vzdělávací proces je realizován na základě Celoročního plánu práce pro školní rok 1998/1999. Tento plán je však příliš stručný a málo konkrétní.

Výchovná skupina pracuje podle týdenních plánů, které sestavují kmenoví vychovatelé. Tyto krátkodobé plány jsou však příliš obecné, nepostihují realitu.

Dětský domov je v maximální možné míře otevřen vůči obecné komunitě. Svěřenci mají možnost navštěvovat své kamarády a spolužáky v rodinách a naopak přijímat jejich návštěvy v domově.

Svěřenec předškolního věku navštěvuje místní mateřskou školu. Základní vzdělání poskytuje svěřencům místní základní škola, při které jsou zřízeny i třídy zvláštní školy. Další vzdělání absolvují svěřenci v učilištích a středních školách v oblasti.

Výchovně-vzdělávací program dětského domova je na běžné úrovni. Je realizován tak, aby se svěřenci po odchodu ze školského zařízení byli schopni zařadit do běžného života.

2.2 Bezpečnost z pohledu svěřence

Dětský domov sídlí v samostatné vilce s přilehlým pozemkem na okraji obce. Takto situované školské zařízení umožňuje vychovatelkám poskytovat svěřencům dostatek volného pohybu při zachování pravidel bezpečnosti.

Svěřenci jsou zařazeni do jedné výchovné skupiny, která využívá všechny prostory budovy školského zařízení. O celkovou bezpečnost svěřenců se starají dvě denní a dvě noční (pomocné) vychovatelky. Úroveň komunikace mezi svěřenci a jejich vychovatelkami (tetami) je založena na partnerství, vzájemném respektování a důvěře. V rámci primární prevence usilují všichni pracovníci dětského domova o maximální bezpečnost svěřenců. V posledních letech se nevyskytlo experimentování s drogami, alkoholem ani případ šikany. V dětském domově se nekouří, starší svěřenci kouří mimo areál zařízení.

Vychovatelky mají povědomí o partnerských vztazích svých svěřenců a problémech v jejich rodinném prostředí. Z tohoto důvodu se v posledním období nevyskytl žádný útěk.

Vztahy důvěry a maximální otevřenosti mezi svěřenci a vychovatelkami vytvářejí bezpečné prostředí. Úroveň bezpečnosti z pohledu svěřenců hodnotí ČŠI jako spíše nadprůměrnou.

2.3 Stimulační úroveň

Školské zařízení se snaží, aby svěřenci vystupovali na veřejnosti samostatně, nikoliv pouze jako zástupci dětského domova. Vychovatelé děti vedou k samostatnosti a zodpovědnému chování. Jsou systematicky směřováni k co nejlepším výkonům ve školách,

k dosažení odborné kvalifikace, a tím i možnosti se po odchodu z dětského domova uplatnit na trhu práce.

I když je místní nabídka omezená, navštěvují děti zájmové útvary organizované zdejší základní školou a Domem dětí a mládeže společně s dětmi z běžných rodin. Pravidelné zájmové aktivity v rámci dětského domova nejsou realizovány. Svěřenci se podílejí na drobných domácích činnostech (praní osobního prádla, žehlení, příprava pokrmů, úklid, drobné nákupy a pod.). Starší svěřenci pomáhají mladším dětem při přípravě na vyučování. Pravidlem jsou návštěvy v rodinách spolužáků i zaměstnanců dětského domova a pomoc osamělým starším lidem. Dětský domov se tak snaží vychovávat realitou pro realitu.

Na základě katamnestických šetření informuje ředitelka na pravidelných komunitních sezeních o úspěšnosti zařazení bývalých svěřenců do běžného života. Obvyklé jsou návštěvy ředitelky a vychovatelek v místě nového bydliště svěřenců.

Rodiče, kterým byla zachována rodičovská práva, mají možnost svoje děti pravidelně navštěvovat a brát si je po souhlasu sociálního kurátora na víkendy a prázdniny.

Dětský domov je maximálně otevřen vůči obecné komunitě. Školské zařízení se snaží o vytvoření prostředí, které se podobá rodinnému a vytváří svěřencům podnětné klima. Stimulace svěřenců je nadprůměrná.

2.4 Další informace o výchovně-vzdělávacím programu dětského domova

Výchovně-vzdělávací program dětského domova se realizuje formou režimového systému. Nevýhodou tohoto dětského domova je skutečnost, že je tvořen pouze jednou výchovnou skupinou, ve které je zařazeno osmnáct svěřenců. Vzhledem k tomuto počtu musí kmenové vychovatelky věnovat valnou část mimoškolní činnosti přípravě na vyučování. Pro svěřence s vývojovými poruchami učení nemají vychovatelé zpracovány individuální výchovně-vzdělávací programy. Speciální přístup a reedukace je realizována spíše nahodilou formou a momentálními potřebami.

Dětský domov nenabízí svěřencům žádné zájmové kroužky, tuto oblast zajišťuje místní základní škola. Svěřenci mají možnost se realizovat ve sportovních klubech v obci.

Výchovně-vzdělávací program dětského domova v uvedených oblastech nerespektuje individualitu svěřenců, tato oblast činnosti je spíše podprůměrná.

2.5 Přehled o počtu výchovných skupin (rodinných buněk)

V rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení byla stanovena kapacita dětského domova na 18 svěřenců. Takto stanovená kapacita pro dětský domov internátního typu je nevyhovující. Naplněnost výchovné skupiny (18 svěřenců) není v souladu s § 2 odst. 5 vyhlášky č. 64/1981 Sb., o školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy, v němž se ukládá, že výchovná skupina je nejvýše patnáctičlenná.

Všichni svěřenci byli v dětském domově umístěni prostřednictvím diagnostických ústavů. Z celkového počtu má sedmáct svěřenců nařízenou ústavní výchovu a jeden svěřenec (po dosažení zletilosti a ukončení ústavní výchovy) je v dětském domově na základě písemné dohody, uzavřené s vedením školského zařízení.

Tab. 1 : počet výchovných skupin a svěřenek/svěřenců

Výchovná skupina	Počet svěřenců	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Uční	Žáci SŠ	Dívky	Sourozenci
I.	18	1	12	3	1	1	10	1 x 3 a 3 x 2
Celkem	18	1	12	3	1	1	10	9

V zařízení byl v době inspekce jeden svěřenec předškolního věku, který dochází do mateřské školy na celodenní pobyt, dvanáct svěřenců navštěvuje základní školu, tři zvláštní školu, jeden svěřenec se připravuje na budoucí povolání ve středním odborném učilišti a jedna svěřenka studuje poslední ročník gymnázia.

Počet výchovných skupin je vzhledem k počtu svěřenců nevyhovující.

3 ŘÍZENÍ DĚTSKÉHO DOMOVA

3.1 Koncepční záměry dětského domova, plánování

Koncepce dětského domova je písemně zpracovaná. Je však příliš obecná, nemá jasné cíle z hlediska dlouhodobého rozvoje a nezahrnuje problematiku v plné šíři. Tato skutečnost je dána i tím, že se bude dětský domov stěhovat do nového objektu.

Celoroční plán práce, jako základní dokument výchovně-vzdělávacího procesu, byl zpracován na základě výsledků a hodnocení minulého školního roku. Plán práce byl projednán a schválen všemi pracovníky. Krátkodobé (týdenní) plány jsou sestavovány průběžně kmenovými vychovatelkami.

Koncepční záměry a úroveň plánování hodnotí ČŠI jako průměrné.

3.2 Odborné a pedagogické řízení

3.2.1 Organizační struktura dětského domova

Statutárním orgánem dětského domova je ředitelka, zástupce statutárního orgánu nebyl dosud jmenován.

Organizační struktura není vzhledem k velikosti školského zařízení a počtu svěřenců vyhovující. Dětský domov je rozčleněn na tři úseky (pedagogický, hospodářský a školního stravování). Všechny pracovníky řídí přímo ředitelka. V době nepřítomnosti ředitelky ji zastupuje vychovatelka, vždy s písemným pověřením.

Organizační řád školského zařízení vymezuje kompetence jednotlivých pracovníků a stanovuje jejich pracovní náplně.

Poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada.

Ředitelka vykonává přímou práci se svěřenci v určené týdenní hodinové dotaci, řádně zařazenou do rozpisu služeb vychovatelů.

Stávající organizační struktura je spíše podprůměrná.

3.2.2 Personální struktura dětského domova

V hlavním pracovním poměru pracuje v dětském domově celkem deset zaměstnanců. Z tohoto počtu jsou čtyři pedagogičtí pracovníci (vychovatelé), včetně ředitelky a dvě pomocné (noční) vychovatelky. Třetí denní vychovatelka (v zařízení s jednou výchovnou skupinou) vykonává svoji pedagogickou práci na zkrácený pracovní úvazek v odpoledních hodinách.

Vzhledem k tomu, že se jedná o malý kolektiv pracovníků, kteří jsou při výchovně-vzdělávacím procesu i po pracovní stránce na sobě bezprostředně závislí, spoluvytvářejí velmi dobré podmínky pro společnou práci.

Pedagogický sbor je již řadu let stabilní, k personálním změnám nedochází.

Z pedagogických pracovníků má jedna vychovatelka vysokoškolské vzdělání pedagogického směru, ostatní vychovatelky i ředitelka mají středoškolské vzdělání pedagogického směru. Všichni pedagogičtí pracovníci jsou v souladu s vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., odborně a pedagogicky způsobilí pro práci v daném typu školského zařízení.

Tab. 2: personální zajištění dětského domova

Zaměstnanci	Celkový počet	Z toho žen
Ředitelka	1	1
Vychovatelé	3	3
Pomocní vychovatelé	2	2
Ostatní zaměstnanci	4	4
Celkem	10	10

Ostatními zaměstnanci jsou vedoucí školní jídelny - referentka, dvě kuchařky a uklízečka - švadlena (všichni s plným pracovním úvazkem). V době topného období najímá dětský domov dva sezónní topiče.

Sociální pracovníci dětský domov nezaměstnávají, tuto funkci vykonává nad rámec své pracovní povinnosti vychovatelka.

Personální zajištění činnosti dětského domova hodnotí ČŠI jako nadprůměrné.

3.2.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Vedení dětského domova podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Ředitelka školského zařízení předložila seznam akcí, které od začátku školního roku pedagogičtí pracovníci absolvovali a které ještě budou realizovány. Všechny úzce souvisí s výchovně-vzdělávacím programem dětského domova.

Průběžné vzdělávání je zaměřeno především do oblasti sebevzdělávání a samostudia, popřípadě na krátkodobé přednášky, školení a semináře pořádané akreditovanými vzdělávacími agenturami.

V současné době si nikdo z pracovníků nezvyšuje svoji odbornost rozšiřujícím studiem při zaměstnání.

Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků je na běžné, průměrné úrovni.

3.3 Kontrolní systém dětského domova, kontrola a hodnocení

Ředitelka školského zařízení má vytvořen kontrolní systém, který je účelný a funkční. Předložila zpracovaný plán kontrolní a hospitační činnosti na celý školní rok, který je rozdělen na kontrolu činnosti vychovatelů, provozních pracovníků a pravidelnou kontrolu svěřenců. Tento plán je rámcový, není rozpracován na jednotlivé měsíce. Z kontrol i hospitací jsou pořizovány písemné záznamy, podepsané kontrolovanými pracovníky. Závěry slouží jako podklad pro stanovení nadtarifních složek platů. Ředitelka dokladovala, že plán kontrolní a hospitační činnosti je plněn. Frekvence hospitací a kontrol je na odpovídající úrovni.

Pravidla hodnocení svěřenců (pochvaly, odměny a tresty) jsou součástí vnitřního řádu. Stanovují výši kapesného a rozsah volného času. Výsledky hodnocení svěřenců jsou zveřejňovány na měsíčních komunitách.

Kontrolní systém dětského domova hodnotí ČŠI jako průměrný.

3.4 Informační systém dětského domova - vnitřní a vnější

Vzhledem k charakteru a velikosti školského zařízení je vnitřní informační systém založen především na osobním přenosu informací. Vnitřní informační systém je propracován, je účinný a existují v něm zpětné vazby. Svěřenci, pedagogičtí pracovníci i zaměstnanci jsou informováni formou nástěnek, porad a především každodenním osobním stykem. Jako informačně hodnotný lze charakterizovat tzv. „sešit vzkazů“, do kterého jsou zaznamenávány všechny důležité skutečnosti, týkající se života dětského domova i jednotlivých svěřenců. Je zaveden systém týdenního hodnocení, kde jsou zveřejněny potřebné informace.

Veškeré informace o svěřencích, jejich rodinném zázemí, vývoji, prospěchu, zájmových činnostech, chování a zdravotním stavu jsou průběžně zaznamenávány v osobních spisech.

Pracovníci zařízení mají zajištěn přístup ke všem potřebným informacím o svěřencích. Z hlediska využívání těchto informací je velký důraz kladen na znalost jejich rodinné anamnézy. Důvěrné informace o svěřencích i zaměstnancích jsou řádně zabezpečeny před zneužitím.

Dětský domov se snaží o co nejužší spolupráci s rodiči, pokud to není v rozporu se zájmy svěřenců. Předávání informací o svěřencích je realizováno písemnou formou, telefonicky a osobně při návštěvách rodičů nebo zákonných zástupců. I když je zájem ze strany rodičů o jejich děti malý, dětský domov se přesto stále a prokazatelně snaží o navázání kontaktů s biologickými rodinami svěřenců.

Kontakt s veřejností a institucemi zajišťuje ředitelka. Vedení školského zařízení pravidelně informuje MěÚ v Budišově nad Budišovkou o společenských, sportovních a rekreačních akcích a pobytech, kterých se svěřenci dětského domova v průběhu roku účastní.

Vytvořený vnitřní i vnější informační systém je funkční, ČŠI jej hodnotí jako nadprůměrný.

3.5 Vedení povinné dokumentace

Povinná dokumentace je vedena v souladu s § 45b zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o předškolních a školských zařízeních, v platném znění. Ve strukturální podobě respektuje znění článku 6 instrukce MŠ ČSR č. 29 ze dne 31. července 1981, č. j. 20 926/81-20, kterou se stanoví podrobnosti o organizaci školských zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy. Administrativní úroveň je velmi dobrá. Povinná dokumentace je vedena funkčně, osobní dokumentace svěřenců je přehledná, důvěrné informace jsou řádně uloženy a zabezpečeny před zneužitím.

Vedení povinné dokumentace splňuje požadované právní normy. Úroveň vedení povinné dokumentace je spíše nadprůměrná.

3.6 Úroveň spolupráce dětského domova s dalšími zainteresovanými orgány

Dětský domov úzce spolupracuje se školami a školskými zařízeními, které svěřenci navštěvují. Vychovatelky se pravidelně účastní třídních schůzek, ale podle potřeby docházejí do škol i mimo tyto termíny. Pozitivně je vedením domova hodnocena spolupráce s místní základní školou.

Pravidelná spolupráce s územně příslušným Dětským diagnostickým ústavem v Bohumíně je na běžné úrovni, nepřekračuje rámec standardu. Dětský domov dle potřeb využívá služeb psychologů a speciálních pedagogů Pedagogicko-psychologické poradny v Opavě. Na běžné úrovni je rovněž spolupráce s orgány péče o rodinu a děti, Policií ČR i městskou, a to jak v okrese Opava, tak i v místech trvalého bydliště svěřenců. Na dobré úrovni je spolupráce dětského domova s orgány státní správy a samosprávy v obci.

Dětský domov spolupracuje s orgány a institucemi v zájmu svých svěřenců, úroveň spolupráce je na běžné, průměrné úrovni.

3.7 Výroční zpráva

Obě části výroční zprávy (o činnosti i hospodaření) byly zpracovány, i když právní předpisy tuto povinnost školským zařízením neukládají.

Výroční zprávy mají požadovanou strukturu, postihují všechny oblasti uložené § 17e odst. 2, 3 a 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších úprav, a jejich obsah odpovídá skutečnosti. Ze závěrů výročních zpráv vyplývá, že ředitelka jich využívá pro plánování další činnosti.

Výroční zprávy byly prokazatelně projednány se všemi pracovníky dětského domova.

Úroveň obou částí výroční zprávy hodnotí ČŠI jako nadprůměrnou.

3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu činnosti dětského domova

Finanční prostředky, přidělené školskému zařízení ze státního rozpočtu prostřednictvím školského úřadu a při úsporném režimu hospodaření pro letošní rok, jsou využívány v souladu s platnými předpisy a ve prospěch svěřenců tak, aby byla zachována základní filozofie tohoto typu školského zařízení a byl plněn výchovně-vzdělávací program.

Namátkovou kontrolou bylo zjištěno, že finanční prostředky na nákup pomůcek, ošacení, obuvi a vnitřního vybavení dětského domova jsou vynakládány hospodárně a účelně.

Kapesné a věcná pomoc svěřencům jsou vypláceny v souladu s § 1 vyhlášky MŠMT ČR č. 247/1996 Sb., o výši kapesného a věcné pomoci poskytované dětem a mládeži s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou. Převzetí kapesného stvrzují svěřenci svým podpisem.

Ošetřovné je řádně vypočítáváno a vymáháno. Případné další příjmy svěřenců jsou ukládány na vkladní knížky u České spořitelny.

Vzhledem k lokalitě dětského domova se ředitelce nedaří získávat větší sponzorskou pomoc od komerčních subjektů. Část nadační pomoci tvoří příspěvky na ozdravné pobyty dětem.

Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu hodnotí ČŠI jako nadprůměrnou.

4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

4.1 Hodnocení materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným dokumentům a počtu svěřenců

Dětský domov je umístěn ve starší vile (z r. 1933) s přilehlým malým pozemkem. Současný stav zahrady neumožňuje v dostatečné míře realizaci relaxačních, oddechových a pohybových aktivit dětí.

Interiér vlastního objektu školského zařízení je postupně opravován a modernizován.

Výchovná skupina využívá všechny prostory objektu. Ložnice dětí jsou situovány v prvním a druhém patře. Ubytování svěřenců po čtyřech, respektive po šesti, nevytváří dostatečnou intimitu. V přízemí je jídelna, využívaná současně i jako pracovna. Zde převážně probíhají příprava na vyučování, výtvarné činnosti, stolní hry a pod. S jídelnou sousedí společenská místnost s televizí a videopřehrávačem, simulující obývací pokoj. V tomto podlaží je rovněž školní kuchyň s veškerým zázemím. Vzhledem k počtu svěřenců ve výchovné skupině jsou prostory velmi stísněné, tím není vytvořena dostatečná zóna pro zájmy, soukromí a činnosti každého dítěte. Na všech podlažích je sociální zařízení (WC).

V suterénu objektu jsou provozní prostory - šatna, prádelna se sušárnou, sprchy pro svěřence, skladové prostory a kotelna. V prvním poschodí je malá ředitelna, která slouží zároveň i pro administrativní pracovníci, a místnost pro vychovatelky.

Prostorové podmínky určené pro zaměstnance i provoz školského zařízení jsou nevyhovující. Rovněž kapacita úložného a skladovacího prostoru, kde i pět svěřenců má jednu společnou skříň (v některých případech umístěnou mimo jejich ložnici), je nevyhovující. Chybí šatny a samostatné sprchy pro chlapce a dívky.

Vnitřní vybavení odpovídá účelu činnosti zařízení. K výzdobě interiéru jsou využity výrobky svěřenců. Každý svěřenec se může podílet a seberealizovat při estetické úpravě své ložnice.

Dětský domov vlastní dva počítače s odpovídajícím softwarovým vybavením, které mohou využívat i svěřenci. V dostatečném množství je zařízení vybaveno pomůckami pro hrové, relaxační a sportovní činnosti. Svěřenci mají dále k dispozici bohatou nabídku společenských her. Dětská knihovna je umístěná a volně přístupná v ložnici dětí. Velmi pozitivně je vnímána skutečnost, že každý svěřenec má svůj radiomagnetofon.

Materiální zabezpečení školského zařízení je na spíše nadprůměrné úrovni, prostorové podmínky vzhledem k poslání dětského domova, lze hodnotit jako podprůměrné.

4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek dětského domova

Denní režim je rozdílný pro pracovní dny a pro dny volna. Respektuje zásady psychohygieny, jsou dodržovány intervaly v podávání jídel. Při programu, realizovaném v odpoledních činnostech, byly respektovány psychohygienické potřeby svěřenců i pracovníků. Svěřenci byli důsledně vedeni k vytváření, upevňování a dodržování správných návyků v oblasti hygieny, sebeobsluhy a kultury stolování. Při všech činnostech byla zajištěna bezpečnost prostředí. Pitný režim je zabezpečován.

Pracovní prostředí a sociální zázemí pro svěřence i zaměstnance dětského domova nejsou vzhledem k počtu dětí a účelu činnosti optimální. Společenská místnost a jídelna, které jsou využívány pro přípravu dětí na vyučování, nezaručují dostatečný klid pro samostudium. Chybí zejména pracovní místa pro starší svěřence (učně a žáky SŠ). Nevhodné je současné řešení některých ložnic, které jsou průchozí.

Místnosti dětského domova jsou udržovány v čistotě, jsou dobře osvětleny a větrány.

Estetická úroveň interiéru vytváří příjemné prostředí pro život dětí, které se aktivně podílejí na jeho výzdobě.

Psychohygienické podmínky dětského domova hodnotí ČŠI jako spíše podprůměrné.

4.3 Hodnocení dětského domova z hlediska rozvoje osobnosti svěřenců, z hlediska výchovné práce a kvality speciálních činností

Vnitřní klima výchovné skupiny je obrazem vychovatelek, které v maximální možné míře rozvíjejí osobní kompetence, zdravé sebevědomí a hodnotové orientace svěřenců.

Podkladem pro hodnocení kvality výchovně-vzdělávací činnosti dětského domova byly průběžné hospitace u všech vychovatelek v odpoledním i večerním zaměstnání.

Při inspekční činnosti bylo pozorováno, že svěřenci jsou samostatní, komunikativní a bezprostřední, nebojí se dospělých osob. Jsou zdvořilí, mají dobré hygienické a pracovní návyky.

Vychovatelky jsou vedeny snahou vytvořit svěřencům jak po materiální, tak především po vztahové a emocionální stránce podmínky, co nejpodobnější podmínkám života v běžné rodině. Svěřenci se během odpoledních činností podíleli na drobných pracích (úklidu, praní drobného prádla, přípravě jídla), úpravě a výzdobě ložnic i dalších místností.

Činnosti vycházely z týdenního a velmi obecně zpracovaného ročního plánu práce. Vzhledem k počtu dětí ve výchovné skupině a jedné sloužící vychovatelce byla základní činností především příprava na školní vyučování. Preferována byla zejména forma práce se skupinou, méně individuální. Vychovatelky vhodně využívaly k zaujetí a udržení pozornosti svěřenců pozitivní slovní motivace.

Vzhledem k tomu, že ve výchovné skupině jsou svěřenci různého věku včetně předškoláka, má výchova rodinný charakter, starší pomáhají mladším, společně si hrají atd.

Až po ukončení přípravy na vyučování následovaly aktivity vycházející z potřeb svěřenců, osobních zájmů, provozu výchovné skupiny, případně podle počasí.

Jedna z denních vychovatelek vede pravidelně (jednou za měsíc) tzv. „malý kotel“, tj. komunitní sezení. Takto získané informace jsou dále využívány pro práci se svěřenci. Chování svěřenců, jejich školní úspěchy i neúspěchy jsou denně hodnoceny vychovatelkami, případně ředitelkou. Provádí se večerní rekapitulace uplynulého dne.

Vztah mezi svěřenci a dospělými zaměstnanci je přátelský a nekonfliktní. Speciální činnosti nejsou v zařízení realizovány.

Samostatná funkce sociální pracovnice není zřízena, tuto práci vykonává jedna z denních vychovatelek nad rámec své pracovní povinnosti. Dětský domov nezaměstnává psychologa, v případě potřeby využívá školské zařízení služeb Pedagogicko-psychologické poradny v Opavě.

Výchovně-vzdělávací činnost je i při větším počtu dětí ve výchovné skupině, a tím i náročnější práci, na spíše nadprůměrné úrovni.

4.4 Hodnocení dětského domova z hlediska znalosti a využívání důležitých informací o svěřencích

Svěřenci jsou do dětského domova umisťováni výhradně prostřednictvím územně příslušného Dětského diagnostického ústavu v Bohumíně tak, aby byly zachovány sourozenecké skupiny. I když dítě absolvovalo diagnostický pobyt, ne vždy obsahuje jeho spis zprávu etopeda, která podává informaci o mentálních schopnostech, osobnostních zvláštностech, úrovni školních znalostí a také prognózu dalšího vývoje a doporučení nejvhodnějších výchovných postupů. Někteří svěřenci, především předškolního a mladšího školního věku, diagnostický pobyt neabsolvovali, takže vstupní diagnostika nebyla provedena. Dětský domov v takovém případě zajišťuje psychologická vyšetření především od odborných pracovníků Pedagogicko-psychologické poradny v Opavě a lékařská vyšetření u obvodních pediatrů.

V případě dalších problémů se dětský domov obrací na oddělení péče o děti a rodinu, soudy, kurátory. Ojedinele jsou svěřenci odesíláni k reidiagnostice do spádového diagnostického ústavu. Takto získané poznatky pak využívají při své práci se svěřenci vychovatelky.

Dětský domov využívá služeb psychologů, pediatrů i jiných odborných pracovníků. Úroveň práce s veškerými známými či získanými údaji o svěřencích je průměrná.

4.5 Hodnocení dětského domova z hlediska úrovně výsledků výchovně-vzdělávací činnosti

Školy, které svěřenci navštěvují úzce spolupracují s dětským domovem při vzdělávání i výchově, svěřenci jsou vedeni k co nejlepším školním výsledkům, jako základnímu předpokladu pro získání kvalifikace a uplatnění na pracovním trhu. Svěřenci jsou školami, které navštěvují, hodnoceni jako dostatečně připraveni i vybaveni na výuku. Motivačně a velmi pozitivně působí opravdový zájem všech výchovných pracovníků o výsledky, ale i prožitky každého jednotlivého dítěte. Základní filozofií výchovně-vzdělávací práce je individualizace, rozvoj osobnosti svěřenců a snaha posilovat jejich osobnost.

Výsledky jednotlivých svěřenců odpovídají jejich mentálním předpokladům. Je třeba poznamenat, že všichni pedagogičtí pracovníci dětského domova jednají vždy v zájmu svých svěřenců. Při vzniku problémů hledají jejich efektivní vyřešení především zavedením dialogu se školou a společným hledáním východiska přijatelného pro dítě. Všichni pracovníci dětského domova mají ke svěřencům pěkný vztah, funguje dobrá zpětná vazba. I toto je jeden z aspektů, který je důležitý pro úspěšné ukončení přípravy svěřenců na budoucí povolání.

Ředitelka dětského domova shromažďuje katamnestické údaje o uplatnění svěřenců po opuštění zařízení, s některými udržuje osobní kontakt. Tyto informace jsou využívány jako součást pozitivní motivace při výchově.

Výsledky výchovně-vzdělávací činnosti svěřenců dětského domova odpovídají jejich individuálním možnostem a schopnostem. Tato oblast je hodnocena spíše nadprůměrně.

4.6 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují činnost dětského domova

Svěřenci dětského domova se účastní mimoškolních aktivit, a to jak v rámci okresu, tak i mimo něj. Podílejí se na sportovních a kulturních podnicích pořádaných pro děti z dětských domovů, turistických srazů, jezdí na letní tábory organizované dětským domovem ve

spolupráci s Domem dětí a mládeže Prostějov. K realizaci zejména zahraničních pobytů (např. Kanárské ostrovy) je využívána finanční podpora občanských sdružení a nadací (FIDES, Porozumění, nadace Olgy Havlové a pod.).

Rozvíjí se spolupráce dětského domova se sesterskými zařízeními především na severu Moravy. Dětský domov sám, vzhledem ke své velikosti, akce pro jiné dětské domovy neorganizuje.

Aktivity dětského domova ve prospěch svěřenců jsou průměrné, na běžné úrovni školských zařízení podobného typu.

4.7 Hodnocení činnosti zařízení, která jsou součástí dětského domova

Součástí dětského domova je pouze školní jídelna s kapacitou 35 jídel. Její provoz zabezpečují celoročně dva pracovníci, kteří připravují stravu (pětkrát denně) pro všechny svěřence a obědy pro službu konající vychovatele i provozní pracovníky.

Studené večeře jsou svěřencům podávány dvakrát týdně (sobota, neděle).

Materiálně-technické vybavení školní kuchyně je na běžné úrovni. Prostředí jídelny je vkusně a esteticky upraveno.

Jídelníčky jsou sestavovány na celý týden a v předstihu pravidelně vyvěšovány. Strava je rozmanitá, její biologická hodnota je pravidelně sledována.

Činnost školní jídelny hodnotí ČŠI jako nadprůměrnou.

5 ZÁVĚR

5.1 Závěry inspekce

- Výchovně-vzdělávací program a roční plán práce je plněn.
- Týdenní plány výchovné skupiny jsou příliš obecné, nepostihují realitu.
- V rámci primární prevence usiluje vedení dětského domova o maximální bezpečnost svěřenců.
- Dětský domov je otevřen vůči veřejné komunitě.
- Počet svěřenců ve výchovné skupině je překročen.
- Vzhledem k počtu svěřenců zaměstnává školské zařízení nedostatečný počet pedagogických pracovníků.
- Všichni pedagogičtí pracovníci mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro práci v tomto typu školského zařízení.
- Plán kontrolní a hospitační činnosti je příliš obecný.
- Informační systém, vnitřní i vnější, je nadprůměrný.
- Vedení povinné i další pedagogické dokumentace je na velmi dobré úrovni.
- Obě části výroční zprávy mají nadprůměrnou úroveň.
- Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou využívány efektivně.
- Materiálně-technické vybavení dětského domova je na velmi dobré úrovni, prostorové podmínky jsou nevyhovující.
- Dětský domov nezaměstnává žádného odborného pracovníka.
- Výsledky výchovně-vzdělávací činnosti jsou nadprůměrné.
- Vedení dětského domova ve spolupráci s dalšími orgány věnuje velkou pozornost zařazení svěřenců do samostatného života po odchodu ze školského zařízení.
- Činnost školní jídelny je nadprůměrná.

Oblast řízení hodnotí ČŠI jako spíše nadprůměrnou, podmínky a průběh výchovně-vzdělávacího procesu také jako spíše nadprůměrné.

Celkově hodnotí ČŠI dětský domov jako spíše nadprůměrný.

5.2 Doporučení inspekce k další činnosti dětského domova

- Po projednání se zřizovatelem rozdělit stávající výchovnou skupinu (má osmnáct svěřenců) na dvě výchovné skupiny nebo rodinné buňky.
- Po projednání se zřizovatelem dořešit prostorové podmínky dětského domova přestěhováním do nového vytypovaného objektu.

